

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА

КАФЕДРА ТУРИЗМУ І ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ

МАТЕРІАЛИ

V

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

*Рада молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України
ВГО «Інноваційний університет»
Управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації
Харківський обласний туристсько-спортивний союз
Варненський вільний університет (Болгарія)
AGH Науково-технічний університет (Польща)
Varna University of Management (Болгарія)
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Київський національний університет технологій та дизайну
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» м. Дніпро, Україна
Львівський торговельно-економічний університет
Державний торговельно-економічний університет
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Центральноукраїнський національний технічний університет
Одеський національний економічний університет
Львівський національний університет імені Івана Франка
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Луцький національний технічний університет
Криворізький національний університет
Уманський національний університет
Хмельницький національний університет
Полтавський державний аграрний університет
Одеський національний морський університет
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького
Державний біотехнологічний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Український державний хіміко-технологічний університет
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Хмельницький національний університет
Національний транспортний університет
Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Миколаївський національний аграрний університет
Університет імені Альфреда Нобеля
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка
Національний транспортний університет
Ізмаїльський державний гуманітарний університет*

«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ: ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ТА УКРАЇНСЬКІ РЕАЛІЇ»

МАТЕРІАЛИ V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Харків 2026

«Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності: Європейські практики та українські реалії»: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків / колектив авторів; Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, 2026. – 605 с.

Доповіді науково-практичної конференції містять результати досліджень стосовно теоретичних, методичних та практичних підходів щодо розвитку міжнародного та внутрішнього туризму; розвитку гостинності та інфраструктури туристичних місць; економіки, менеджменту та маркетингу підприємств індустрії туризму і гостинності; розвитку інновацій, інформаційних та digital-технологій в індустрії туризму і гостинності; організації екскурсійного обслуговування в туристичних місцях. Призначено для наукових, науково-педагогічних працівників, фахівців з туризму та економіки, студентів, аспірантів

Роботи друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, яку надано в рукописах, а також коректність цитованості матеріалу, і залишає за собою право не розподіляти поглядів деяких авторів на питання, що розглянуто на конференції.

Організаційний комітет:

Голова оргкомітету – Білецький І.В., ректор ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, д-р екон. наук, професор

Заступники голови: Сухонос М.К., проректор з наукової роботи ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, д-р техн. наук, професор

Телюра Н.А., начальник науково-дослідної частини ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, канд. техн. наук, доцент;

Члени організаційного комітету:

Дорошенко Г.О., д-р екон. наук, професор, директор ННІ ЕіМ ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;
Писарева І.В., завідувачка кафедри Туризму і готельного господарства, канд. екон. наук, доцент;

Dimitrina Kamenova, Professor, PhD (VUM, Barna, Bulgaria);

Giuseppe T. Cirella, Professor, PhD, Director and Head of Research Polo Centre of Sustainability;

Угоднікова О.І., завідувачка кафедри обліку і аудиту ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, голова Первинної профспілкової організації студентів ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, голова ГО «Надихай», член Центрального комітету Профспілки працівників освіти і науки України; канд. екон. наук, доцент;

Богдан Н.М., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Оболенцева Л.В., д-р екон. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Свідло К.В., д-р техн. наук, професор кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Поколюдна М.М., канд. екон. наук, доцент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова;

Секретар оргкомітету:

Давидов Є.О., асистент кафедри Туризму і готельного господарства ХНУМГ ім. О.М. Бекетова.

Сегеда І.В. ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ GREEN DEAL У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ.....	194
Покоłodна М.М., Мірошніченко А.Р. ДАЙВИНГ-ТУРИЗМ: ЦІЛІ СТИЙКОГО РОЗВИТКУ ТА ГЕОГРАФІЯ.....	196
Тарлопов І.О., Очеретяний Б.Р. ІНТЕГРАЦІЯ ПРИНЦИПІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА GREEN DEAL В ДІЯЛЬНІСТЬ КОМПАНІЇ LVMH ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ СТАЛОГО ТУРИЗМУ ТА ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ.....	198
Червоний В.М., Кононикін В.Д., Горелков Д.В. УЛЬТРАЗВУКОВЕ ОЧИЩЕННЯ РИБИ ДЛЯ NORESA В КОНТЕКСТІ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	203
Чернихівська А.В. EUROPEAN GREEN DEAL ЯК ІНТЕГРАЦІЙНА ПЛАТФОРМА ТРАНСФОРМАЦІЙ У ТУРИЗМІ ТА СФЕРІ ГОСТИННОСТІ.....	205

СЕКЦІЯ 4.

ЕКОНОМІКА, МЕНЕДЖМЕНТ ТА МАРКЕТИНГ ПІДПРИЄМСТВ ІНДУСТРІЇ ТУРИЗМУ І ГОСТИННОСТІ

Kravchenko S.A. SOCIO-ECONOMIC STIMULATION OF THE DEVELOPMENT OF RURAL GREEN TOURISM IN KYIV REGION UNDER WARTIME CONDITIONS.....	210
Давидова О.Ю., Балацька Н.Ю. ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ У ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА.....	212
Бабко Н.М. ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИЗМУ І ГОСТИННОСТІ НА ЗАСАДАХ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	215
Колонтаєвський О.П., Бойко К.І. МАРКЕТИНГОВИЙ АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕКЛАМНИХ КАМПАНІЙ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЧИННИКИ УСПІХУ ТА ТИПОВІ ПОМИЛКИ.....	217
Бойко З.В. МАРКЕТИНГ ЯК МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ.....	219
Бориславський І.О. АДАПТАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ДО УМОВ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ.....	222
Влащенко Н.М., Токаренко Я.Д. КОМПЛЕКСНІ ПІДХОДИ ДО МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ..	227
Герасименко Т.В. ТУРИСТИЧНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ У ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТАХ.....	229
Траченко Л.А., Єрмілова Д.В. РЕКЛАМА ТА PR У ТУРИСТИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ.....	233
Жуков В.В. СУЧАСНІ МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ У ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОМУ БІЗНЕСІ.....	236

Kravchenko, S. (2023). Development of ecological tourism in rural areas in the period of post-war recovery. Перспективи розвитку територій : теорія і практика. Поствоєнне відновлення : збірник праць / Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Varna free university «Chernorizets hrabar», Slovak technical university in Bratislava, Częstochowa university of technology, Одеський національний економічний університет [та ін.]. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, С. 483-485. URL: https://www.science.kname.edu.ua/images/dok/konferentsii/2023/Tezy_2023/Zbirka_tez_16_17_11_23.pdf (date of access: 12.02.2026).

УДК 640.4(338)

Давидова О.Ю.,

д-р екон. наук, професор,

завідувач кафедри готельного, ресторанного бізнесу і крафтових технологій,

Балацька Н.Ю.,

д-р екон. наук, доцент,

професор кафедри готельного, ресторанного бізнесу і крафтових технологій

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

ЕКОНОМІЧНИЙ ЕФЕКТ ВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ У ЗАКЛАДАХ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА

Розвиток підприємства як відкритої динамічної соціально-економічної системи здійснюється під впливом факторів зовнішнього середовища, для якого характерні невизначеність, складність, динамічність і емерджентність. Варіативність факторів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища, що може проявлятися у вигляді як закономірних, так і випадкових змін, формує так зване «поле можливостей», у межах якого система може перейти до нового стану розвитку. Водночас явище спадковості забезпечує певну закономірність трансформацій, тобто здатність системи відтворювати або повторювати окремі попередні стани. Одним із інструментів визначення найбільш результативних станів системи виступає механізм добору, функція якого полягає у відборі характеристик, необхідних для подальшого функціонування та еволюції системи [1].

Механізм розвитку підприємства забезпечує ресурсну основу цього процесу та виступає його матеріальним підґрунтям. Він включає комплекс взаємопов'язаних елементів, що функціонують у взаємодії та спрямовані на реалізацію основних функцій розвитку. У зв'язку з цим важливою передумовою ефективного управління розвитком підприємства є створення дієвого механізму, який чітко визначає всі його складові, а також взаємозв'язки та взаємозалежності між ними.

Будь-яка орієнтація підприємства на досягнення цілей розвитку передбачає насамперед наявність відповідного механізму забезпечення. Такий

механізм розглядається як система взаємопов'язаних факторів і ресурсів, які структуровані певним чином та спрямовані на формування і підтримання енергетичного базису розвитку підприємства [2].

У процесі формування механізму розвитку підприємства важливо враховувати закономірності функціонування та розвитку системи, які проявляються через відповідні принципи. Результати досліджень свідчать, що під час формування механізму розвитку доцільно спиратися на низку принципів, зокрема: принцип динамічної рівноваги, оптимальності, змінюваності, фрактальності, логічності, адаптивності, системності, синергізму, науковості, інформаційної забезпеченості та соціокультурної орієнтації [3].

Будь-яке підприємство, функціонуючи як відкрита соціально-економічна система, прагне підтримувати стійкість у різних умовах зовнішнього середовища. Як правило, суб'єкти господарювання намагаються зменшити негативний вплив зовнішніх факторів, що фактично відображає прояв гомеостазу розвитку та відповідних гомеостатичних реакцій системи.

Разом із тим невизначеність, динамічність і складність зовнішнього середовища спричиняють виникнення нелінійних процесів розвитку, що може призводити до порушення відносної стабільності системи. Межі такої стабільності для кожного підприємства є індивідуальними. У момент досягнення цієї межі система переходить у стан критичної нестійкості [4].

За таких умов забезпечення подальшого розвитку підприємства можливе завдяки мобілізації ключових ресурсів, удосконаленню організаційної структури, а також оптимізації систем і процесів, які формують енергетичну основу розвитку.

Характерною рисою адаптаційної моделі розвитку є поступова трансформація параметрів системи, що зазвичай супроводжується відносно прогнозованими лінійними змінами. Водночас у процесі реалізації програм розвитку можуть виникати так звані області біфуркацій, які порушують стійкість системного стану. У міру втрати внутрішньої рівноваги підприємство наближається до точки біфуркації — моменту, коли еволюційна траєкторія розвитку розгалужується. Після проходження цієї точки система переходить до нового стану рівноваги, однак водночас стає більш чутливою до впливу внутрішніх і зовнішніх факторів [2].

З позицій теорії економічного розвитку важливу роль у забезпеченні збалансованості відіграє принцип синергізму. Складні неперіодичні режими функціонування динамічних систем можуть описуватися за допомогою траєкторій, які називають динамічними атракторами. Точка біфуркації характеризує критичний стан системи, у якому вона втрачає стійкість, а подальший напрям її розвитку стає невизначеним: система може перейти або до хаотичного стану, або до нового, більш впорядкованого рівня організації. У таких умовах навіть незначний зовнішній вплив може спричинити суттєві зміни, що здатні мати як позитивні, так і негативні наслідки для діяльності підприємства [5].

Важливу роль у цих процесах відіграють флуктуації – випадкові відхилення параметрів системи, які мають стохастичний характер. Флуктуації можуть проявлятися у вигляді будь-яких змін параметрів системи. Їх значення в еволюційному розвитку є досить вагомим, оскільки хаотичні процеси та неможливість повернення до попереднього стану нерідко сприяють формуванню нової, більш складної структури системи. Якщо в межах класичної економічної теорії подібні відхилення здебільшого швидко згасають, то в синергетичному підході за певних умов вони можуть посилюватися і виступати передумовою виникнення нового порядку [6].

Флуктуації призводять до порушення рівноважного стану системи. Як зазначає А. В. Левченко, «діалектичний взаємозв'язок нестійкості та стійкості полягає в тому, що рівновага і стабільність є необхідними умовами функціонування будь-якої системи, проте її подальший розвиток неможливий без подолання попереднього стану рівноваги та однорідності» [7].

Саме посилення флуктуацій сприяє виникненню нового порядку та формуванню динамічної структури системи, що залежить від рівня її нерівноважності та здатності обмінюватися з навколишнім середовищем речовиною, енергією та інформацією.

Отже, ефект зростання флуктуацій у нелінійних системах свідчить про те, що навіть незначні причини можуть зумовлювати масштабні наслідки. У міру збільшення кількості флуктуацій система поступово втрачає стабільність, що створює передумови для подальших трансформацій. Якщо значення флуктуючих параметрів перевищує вплив стабілізуючих чинників, навіть незначна зміна параметрів може викликати стрибкоподібний якісний перехід системи до нового стану, тобто виникнення точки біфуркації.

Список літератури:

1. Давидова О.Ю., Черевична Н.І. Аналіз інноваційної діяльності підприємств ресторанного господарства та напрями її розвитку. *Бізнес Інформ*. 2026. №1. С. 135–143. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2026-1-135-143>
2. Давидова О. Ю., Балацька Н. Ю. Науково-методичний підхід до оцінки ефективності управління бізнес-процесами створення цінності підприємств ресторанного господарства. *Економічна парадигма*. Серія: Економічні науки. 2026. № 3 (107). DOI: <https://doi.org/10.25313/economics-2026-3-107-25>.
3. Давидова О.Ю. Формування конкурентного статусу підприємства: функціональні аспекти. *Проблеми системного підходу в економіці*: Зб. наук. пр. – Вип. 50. – Київ НАУ, 2014. – С. 41-48.
4. Давидова О. Ю. Інноваційне управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства: методологія, теорія і практика : монографія. Харків: Вид-во Іванченка І. С., 2018. 448 с.
5. Балацька Н. Ю. Концепція економіки вражень в розвитку підприємства ресторанного бізнесу. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2019. Вип. 31. С. 89–97.
6. Прохорова В. В., Давидова О.Ю. Ієрархічна система стратегій

інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства на активно-адаптивних засадах. Проблеми економіки. 2018. № 2. С. 242–250. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-2_0-pages-242_250.pdf.

7. Давидова О.Ю. Наукові основи розробки та формування інтегрованого механізму інноваційного управління розвитком підприємств готельно-ресторанного господарства. Бізнес Інформ: наук. журнал. 2018. № 5(484). С. 489–494. URL: https://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2018&abstract=2018_05_0&lang=ua&stqa=73

УДК 338.48:640.4:658.5

Бабко Н.М.,

канд. екон. наук, доцент

доцент кафедри економіки, готельно-ресторанного та туристичного бізнесу

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВ ТУРИЗМУ І ГОСТИННОСТІ НА ЗАСАДАХ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Формування конкурентних переваг підприємств туризму і гостинності на засадах адаптивного управління в сучасних умовах набуває особливої актуальності з огляду на високий рівень динамічності зовнішнього середовища, зростання невизначеності та посилення конкуренції як на національному, так і на міжнародному рівнях. Індустрія туризму і гостинності є однією з найбільш чутливих до зовнішніх змін сфер економіки, що обумовлює необхідність пошуку нових підходів до управління підприємствами, орієнтованих на гнучкість, швидкість реагування та здатність до трансформації. Сучасні підприємства сфери туризму і гостинності функціонують в умовах постійного впливу економічних, соціальних, технологічних і безпекових факторів. Зокрема, військовий стан в Україні, зміни у поведінці споживачів, розвиток цифрових технологій та зростання вимог до якості послуг формують нові виклики для суб'єктів господарювання. У таких умовах традиційні підходи до управління, що базуються на стабільності та прогнозованості, втрачають свою ефективність, поступаючись місцем адаптивним моделям управління.

Адаптивне управління передбачає здатність підприємства своєчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища шляхом коригування стратегій, організаційних структур, бізнес-процесів та інструментів взаємодії зі споживачами. Воно базується на принципах гнучкості, відкритості до інновацій, використання цифрових технологій та орієнтації на клієнта. У контексті індустрії туризму і гостинності адаптивне управління дозволяє не лише